

ΝΙΚΟΣ ΓΚΙΚΑΣ

Ο Νίκος Χατζηκυριάκος Γκίκας γεννήθηκε στην Αθήνα στις 26 Φεβρουαρίου 1906. Πατέρας του ήταν ο καταγόμενος από τα [Ψαρά](#) αξιωματικός του Βασιλικού Ναυτικού [Αλέξανδρος Χατζηκυριάκος](#). Μητέρα του η Ελένη Γκίκα, της γνωστής οικογένειας Γκίκα, η οποία είχε εγκατασταθεί στην [Ύδρα](#). Ο μικρός Νίκος βρισκόταν κάθε καλοκαίρι στο νησί και αυτή η διαμονή του επηρέασε την καλλιτεχνική του δημιουργία. Οι γονείς του, με την παραίνεση του σχολείου του, στο οποίο είχε απαλλαγεί από το μάθημα της ιχνογραφίας λόγω εξαιρετων επιδόσεων, αντιλαμβανόμενη το ταλέντο του νεαρού τον έστειλε να μαθητεύσει αρχικά κοντά στον Βασίλη Μαγιάση (1917) και, το 1921, στον [Κωνσταντίνο Παρθένη](#).

Το 1922 ολοκληρώνει τις εγκύκλιες σπουδές του στο Λεόντιο Λύκειο και αρχικά εγγράφεται στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών.^[3] Το 1923 εγκαταλείπει τη Σχολή και την Αθήνα, μετοικώντας για σπουδές στο [Παρίσι](#), όπου εγγράφεται στη [Σορβόνη](#), παρακολουθώντας μαθήματα γαλλικής και ελληνικής φιλολογίας και αισθητικής. Το 1923 συμμετέχει σε ομαδική έκθεση στη γκαλερί *Salon des Independants*. Τον επόμενο χρόνο εγγράφεται στην *Academie Ranson*, όπου παρακολουθεί μαθήματα ζωγραφικής, με καθηγητή τον Ροζέ Μπισιέρ (Roger Bissiere) και χαρακτηριστικής με καθηγητή το [Δημήτρη Γαλάνη](#), συμμετέχοντας παράλληλα σε αρκετές ομαδικές εκθέσεις. Η πρώτη ατομική του έκθεση οργανώνεται το 1927 στην *Galerie Percier* στο Παρίσι. Το 1928 εκθέτει για πρώτη φορά στην [Αθήνα](#), από κοινού με τον [γλύπτη Μιχάλη Τόμπρο](#) στη γκαλερί "Στρατηγοπούλου".^[4] Την ίδια χρονιά καλείται να υπηρετήσει τη στρατιωτική του θητεία, την οποία ολοκληρώνει το 1929. Όταν απολύεται νυμφεύεται την ποιήτρια Αντιγόνη Κοτζιά και αναχωρούν μαζί για το Παρίσι.

Ο [Οδυσσέας Ελύτης](#) αφιέρωσε εκτενές άρθρο στον καλλιτέχνη: «Η σύγχρονη ελληνική τέχνη και ο ζωγράφος Νίκος Χατζηκυριάκος-Γκίκας», Αγγλοελληνική Επιθεώρηση, τεύχος 11, τομ. 2ος, Αθήνα, 1947. Η παρουσία του Γκίκα ως κριτικού τέχνης είναι ένα κοινό σημείο με τον Ελύτη, αφού δημοσίευσε αρκετά κείμενα για Έλληνες ποιητές, για εικαστικούς καλλιτέχνες και αρχιτέκτονες, Έλληνες και ξένους.^[7]

Το 1982 εκλέγεται επίτιμος διδάκτωρ του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, το 1987 επίτιμο μέλος της βρετανικής "Royal Academy of Arts" και το 1991 επίτιμος διδάκτωρ της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Συνεχίζει να εκθέτει τόσο στην Αθήνα όσο και στην Άνδρο αλλά και στο εξωτερικό. Τελευταία έκθεσή του το 1994 (μικρογλυπτική και κόσμημα).

Εκτός από τη ζωγραφική, όπου είχε μεγάλη και πολύ σημαντική παραγωγή, ο Γκίκας ασχολήθηκε με τη γλυπτική, τη χαρακτική, τη σκηνογραφία και την εικονογράφηση βιβλίων αλλά και την κριτική τέχνης. Συνέγραψε βιβλία, άρθρα και μελέτες για την Αρχιτεκτονική και την Αισθητική, καθώς και δοκίμια για την ελληνική τέχνη. Η Ύδρα των παιδικών του χρόνων έπαιξε σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της αισθητικής του, καθώς του επέτρεψε να συνδυάσει στοιχεία γεωμετρικού κυβισμού, αρχιτεκτονικής και φωτός. Ο ίδιος είχε

δηλώσει ότι επηρεάστηκε βαθύτατα από το έργο του Ματίς, αλλά σημαντική ήταν, επίσης, η επίδραση των Μπρακ και Πικάσσο

Ο Νίκος Χατζηκυριάκος Γκίκας (26 Φεβρουαρίου 1906 - 3 Σεπτεμβρίου 1994) ήταν σημαντικός Έλληνας ζωγράφος, γλύπτης, χαράκτης, εικονογράφος, συγγραφέας και ακαδημαϊκός. Διετέλεσε καθηγητής στο [Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο](#) και ιδρυτικό μέλος του ελληνικού τμήματος της "ΑΙCΑ" (Association Internationale des Critiques d'Art, Διεθνής¹

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ